

Eesti Kirikute Nõukogu haridustööst

HEIKI HALJASORG, EKN-i hariduse projektijuht

PIISKOP PHILIPPE JOURDAN, EKN-i hariduse konsultant

Kirikukoolid on kiriku lootus. FOTO: Heiki Haljasorg, 2021

Eesti Kirikute Nõukogu tegevuse eesmärk on ühendada kristlikke kirikuid ja koguduste liite koostööks Eesti ühiskonna vaimseks arenguks kristlike põhimõtete alusel. Eesti Kirikute Nõukogu haridustöö valdkonna eesmärk on väärtustada ja edendada elukestvalt õppimist selle liikmeskirikutes ning nende kaudu ühiskonnas.

Lähiminevikust ja tänapäevast

Eesti Kirikute Nõukogu haridustööd on tehtud nii eelmisel kui ka käesoleval sajandil. See toetub eelkäijate tehtud tööle ja nähtud vaevale. Varem on Eesti Kirikute Nõukogu hariduse projektijuhi tööd pidanud näiteks Lii Lilleoja, Kristiina Krabi, Kerstin Kask, Kaisa Kirikal ja Einike Pilli ning hariduse konsultandi ametit on pidanud Joosep Tammo. Suure panuse pärast Eesti taasiseseisvumist on religiooniõpetuse alasesse diskussiooni andnud Pille Valk, Tähti Karro, Olga Schihalejev ja Toomas Jürgenstein.

Kodulehest

Eesti Kirikute Nõukogu haridustöö kohta saab kõige parema ülevaate kodulehelt: haridus.ekn.ee. Siin on artikleid, videoid ja palju muud huvitavat ja kasulikku. Videotes tutvustatakse kirikuid (näiteks „Saaremaa kirikud“, „Läänemaa kirikud“, „Pärnumaa kirikuid“), puudutatakse teoloogilisi küsimusi (näiteks „Õndsaksamisest ning usust ja mõistusest“), antakse edasi kasvatusteaduslikke teadmisi ja praktilist kogemust (näiteks „Erivajadustega laste aitamine“, „Pedagoogika teooria ja praktika“, „Käitumisraskused“, „Hea kasvatus saladused“), meenutatakse ülikooliõpinguid (näiteks „Mälestusi Pariisi Sorbonne'i ülikoolist“, „Mälestusi Ameerika Ühendriikide Notre-Dame'i ülikoolist“) ning juurde saab ka keeleteadmisi (näiteks „Ladinakeelsed mõtteterad“, „Martin Lutheri mõtted“ ja „Vanakreeka keele tund“). Artiklite autorid on kasvatusteadlased (näiteks Maie Tuulik, Urve Läänemets, Edgar Krull, Lii Lilleoja, Kristiina Krabi-Klanberg) või teoloogid (Robert Tšerenkov, Randar Tasmuth, Olga Schihalejev, Meego Remmel) või endised välisministrid (Trivimi Velliste, Riivo Sinijärv) või teised oma ala asjatundjaid (näiteks Tiina Veismann, Rein Veidemann, Sulev Valdmaa, Erik Salumäe, Indrek Petersoo, Mari Loit, Olev Liivik, Merike Kurisoo, Jaan Bärenson), aga on ilmunud ka näiteks tõlkeartikleid (näiteks on nende autoriteks Munib Younan, David F. Watson, Alexander M. Schweitzer, Eleni Kasselouri-Hatzivassiliadi ja Clare Amos). Videosaadetes on korduvalt esinenud ka Eesti kirikujuhid ja isegi üks endine Tartu Ülikooli rektor. Lisaks võib kodulehel kuulata kaunist muusikat (näiteks Palestrina, Monteverdi, Bach, Händel, Saint-Saëns jt helilooming). Hea ülevaate saab ka Eesti Kirikute Nõukogu poolt peetud hariduskonverentsidest Tallinna Ülikoolis, Eesti Teaduste Akadeemias ning Tallinna Pühavaimu kirikus.

Kristlikest koolidest

Eesti Kirikute Nõukogu hea partner on Kristlike Erakoolide Liit, kelle teabepäevi on EKN igal aastal toetanud. Kui Eesti kristlikes koolides õppis 2014/2015 õppeaastal 1090 õpilast, siis 2020/2021 õppeaastal õppis juba 2285 õpilast. Kasv on muljetavaldav olnud ning võib öelda, et üha rohkem vanemaid – kristlased või mitte – soovivad et nende lapsed õpiksid sellises keskkonnas ning jagavad neid väärtusi, mida seal pakutakse – nende väärtuste seas on ka isiklik vabadus ja lugupidamine iga inimese vastu, isegi kui ta ei jaga kristlike tõekspidamisi. Seega võime öelda, et kristlikud koolid on nii ühiskonna kui ka kirikute lootus. Ja kui unistada, siis võiks igas Eesti maakonnas olla oma kristlik kool, sest siis oleks kõikidel Eesti lastel ligipääs kristlikest koolidest saadavale haridusele paremini tagatud.

EKN on ka toetanud erinevaid projekte üle Eesti, mis puudutavad haridust ja kristlikke väärtusi. Nende seas me võime mainida rahvusvahelisi konverentse kristlikust pedagoogikast, mida Püha Johannese Kool on korraldanud, usundiõpetuse olümpiaade, teoloogiliste kõrgkoolide toetamist,

erialase kirjanduse väljaandmine, mida Eesti Kirikute Nõukogu ümarlaua liikmed, oma korralistes kohtumistes, on leidnud, et need on väärt toetamist.

Usundiõpetusest

Usuõpetuse ja usundiõpetuse on arutletud nii vanal Eesti ajal kui ka taasiseseisvunud Eestis. Kui 1923. aasta rahvahääletuse järel sai usuõpetus koolidele kohustuslikuks ja õpilastele vabatahtlikuks, siis taasiseseisvunud Eestis on see küsimus ikka veel õhus ja lahendus ootab õiget aega. Aga isegi nõukogude ajal puudutati see teemat õrnalt. Nimelt 1981. aastal ütles ühes Eesti Raadio saates tõlkija ja endine diplomaat Georg Meri vastuseks küsimusele usuõpetuse kohta (Kas usuõpetus [kooli ajal] tekitab sümpaatiat või antipaatiat religiooni vastu?) järgmist: „*Üldiselt meie mõlemad usuõpetajad olid päris head pedagoogid ja vanemates klassides, kus usuõpetuse tunnid juba seostusid filosoofia ja uskude ajalooga, muutusid usuõpetuse tunnid sisukamateks ka.*“ Georg Meri väljendas ka mõtet, et Piiblilood ei ole päris ülearused ning antiikmütoloogia tundmine kuluks ära ka praegusele koolile, sest see on osa üldisest rahvusvahelisest kultuurist ja arvatavasti paljudele isegi ilukirjanduse lugemine valmistab raskusi, kui ei tunta antiikmütoloogiat. Kuna see raadiosaade oli eetris nõukogude ajal, siis väljendas Georg Meri väga ettevaatlikult oma mõtteid ja üritas antiikmütoloogia kilbina abiks võtta, aga argument oli mõjus siis ja on ka mõjus tänapäeval. Kui inimene tahab maailmast aru saada, siis ilma teadmisteta religioonist ja sellega seotud lugudest, on raske mõista kunsti, muusikat ja kirjandust. Kuna antud teema on aktuaalne ka tänapäeval ja dialoog Vabariigi Valitusega vajab edendamist, siis on Eesti Kirikute Nõukogu tellimisel valminud sellel aastal ka kolm dokumenti: „Tartu Ülikooli uuring usundiõpetusest“, „Õigusanalüüs usundiõpetusest Eesti üldhariduskoolides“ ja „Eesti Kirikute Nõukogu teoloogilise komisjoni arvamus usundiõpetuse õppekavade kohta“.

Lõpetuseks

Haridust võib jagada alushariduseks (lasteaed), alghariduseks, põhihariduseks, keskkaridus, gümnaasiumihariduseks, kutsehariduseks ja kõrghariduseks. Ja õppida saab lisaks lasteaiale, koolile ja ülikoolile ka raamatukogus, muuseumis, kodus või looduses. Kiriku roll kõikidel haridusastmetel ja õppimiskohtades on läbi ajaloo olnud erinev. Samas on Eesti kooliharidus alguse saanud kirikust (toomkoolid ja kloostrikoolid keskajal) ning uusajal on suur roll olnud luterlikel linnakoolidel ja talurahvakoolidel. Iobi raamatus (14:7) öeldakse: „*Sest puulgi on lootus: kui ta maha raiutakse, siis ta võrsub taas ja tal pole võsudest puudu.*“ Nõukogude ajal arvati, et kiriku roll hariduses ja kasvatuses on lõplikult möödunud. Aga on läinud teisti. Kirikukoolide õitseage on saanud just taasiseseisvunud Eestis ning ei saa ka XXI sajand ilma kiriku abita hariduses ja kasvatuses. Ja siin saab oma väikese, aga olulise panuse anda ka Eesti Kirikute Nõukogu.

Ilmunud algselt Eesti Kirikus, 24.11.2021